

รายงานการวิจัยในชั้นเรียน

ชื่อผู้วิจัย นางดวงรัตน์ ข่ายสุวรรณ

โรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม

1. ชื่อปัญหาการวิจัย การพัฒนาการเรียนรู้ด้วยหลักไตรสิกขา

2. ความสำคัญของปัญหา

การเรียนการสอนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในโรงเรียน จัดผู้เรียนเป็นห้อง ๆ แต่ละห้องมีผู้เรียนจำนวนมาก โดยให้ผู้เรียนเรียนกละกันทั้งเก่งและอ่อน ดังนั้นการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย คุณธรรมจริยธรรมจึงพัฒนาได้ยาก เพราะขัดกับหลักจิตวิทยาและธรรมชาติของการเรียนรู้ ผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันในด้านสติปัญญา ความถนัด ความสามารถและประสบการณ์ จึงทำให้ผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจ ในเรื่องที่เรียนแตกต่างกัน ถ้าครูสอนเร็วผู้เรียนที่เรียนอ่อนจะตามไม่ทัน ครูสอนช้าอธิบายมาก ๆ ผู้เรียนก็จะเกิดความเบื่อหน่าย การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมจึงเป็นไปได้ยาก ครูผู้สอนต้องหาวิธีการสอนที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนสนใจและมีเจตคติที่ดีต่อสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในการแก้ปัญหาดังกล่าวนี้วิธีหนึ่งที่จะช่วยในการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและยังปลูกฝังระเบียบวินัยคุณธรรมจริยธรรมให้ดีขึ้นได้แก่การนำเอาวิธีการสอนมาใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะวิชา กล่าวคือครูจะต้องหาวิธีการสอนที่ได้ผลมาใช้กับนักเรียน ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าเดิม ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านต่างๆ ของโลกยุคโลกาภิวัตน์ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม คุณธรรม จริยธรรม ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ จึงทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไป

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/3 มีปัญหาและข้อบกพร่อง ในเรื่องพฤติกรรมการเรียนรู้ อีกทั้งผู้วิจัยยังได้พูดคุย กับครูในโรงเรียน และในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งมีความเห็นสอดคล้องกันว่านักเรียนมีข้อบกพร่องในเรื่องพฤติกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่มีคุณลักษณะของไตรสิกขา คือมี สីล สมาธิ ปัญญา นำมาใช้สอนนักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีพฤติกรรมและพัฒนากระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อสนับสนุนให้มนุษย์มีกระบวนการเรียนรู้ที่ดีที่สุด ทั้งนี้ ด้วยการระลึกไว้เสมอว่า พุทธธรรมเป็นความจริง การเรียนรู้ที่ดีที่สุดของมนุษย์คือการเรียนรู้ที่บรรลุความจริงความงาม และความดีจึงได้นำหลักไตรสิกขามาใช้เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนในสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/3

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 3.1 เพื่อศึกษาความเหมาะสมของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นหลักไตรสิกขา
- 3.2 เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นหลักไตรสิกขาที่มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

4. วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษานักเรียน โรงเรียนพินิจโลกพิทยาคม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.3 จำนวน 56 คน ผู้วิจัยวางแผนการจัดการเรียนการสอนโดยกำหนดแผนการเรียนรู้ไว้ 5 กิจกรรมรวม 8 ชั่วโมงและทำการสอนอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลา เดือน

จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 5 กิจกรรม 8 ชั่วโมงในสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT โดยยึดหลักการจัดกิจกรรมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้านไตรสิกขา และทดลองสอนให้ผู้รู้ประเมินผลและนำมาปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น ในขณะที่การสอนและหลังสอนได้ประเมินพฤติกรรมด้านศีล สมาธิ ปัญญาทุกครั้ง และนำมาวิเคราะห์ว่าแต่ละขั้นตอนเหมาะสมหรือไม่ถ้าไม่เหมาะสมจะปรับปรุงให้ดีขึ้นจากนั้นทิ้งระยะเวลาห่างประมาณ 2 สัปดาห์แล้วทดสอบความคงทนของการเรียนรู้สรุปผลการดำเนินการ พร้อมทั้งรวบรวมข้อมูลมาทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลที่เกิดขึ้น

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

5.1 แผนการจัดการเรียนรู้ได้สร้างขึ้นมาจากการจัดทำหลักสูตรแล้วนำหลักสูตรไปวิเคราะห์ จัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยแบ่งออกเป็น 12 หน่วย แล้วนำมาจัดทำเป็นแผนการเรียนรู้แบบ 4 MAT นำไปใช้ทดลองสอนให้ผู้รู้ตรวจสอบ และนำกลับมาพัฒนาให้ได้ผลดียิ่งขึ้นตามลำดับ

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสังเกตพฤติกรรมมีลักษณะเป็นแบบบันทึกพฤติกรรมด้านศีล สมาธิ ปัญญา และใช้ในระหว่างดำเนินกิจกรรม โดยกำหนดให้ประเมินคุณลักษณะด้านพฤติกรรมในระหว่างดำเนินการเรียนการสอนผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลทุกครั้งเพื่อเฝ้าทราบความก้าวหน้า ในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลและการทำงาน ความรู้สึก ความคิดเห็น ปัญหาที่เกิดขึ้น การแก้ไข ตลอดจนขอรับความช่วยเหลือจากผู้รู้และเมื่อดำเนินการเสร็จทุกขั้นตอนแล้วผู้วิจัยจะนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาคำร้อยละ

6. สรุปผลการวิจัย

เมื่อได้ทำการสอนโดยยึดหลักไตรสิกขา พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางด้านการทดสอบข้อสอบแบบปรนัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.3 ปีการศึกษา 2552 มีคะแนน คิดเป็นร้อยละ 85

พฤติกรรมด้านศีล หลังจากผู้วิจัยได้ดำเนินการสอนจนครบ 5 กิจกรรมรวม 8 ชั่วโมงแล้วพบว่า ผู้เรียนเข้าออกห้องเรียนได้ตรงเวลา ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ในระยะแรกผู้เรียนยังปรับตัว

ไม่ค่อยได้ เมื่อผู้วิจัยดำเนินการสอนครั้งต่อไป ผู้เรียนเริ่มปฏิบัติตนดีขึ้น ในด้านการทำงานบางคน ยังต้องคอยแนะนำและช่วยเหลือในการทำงานแต่นักเรียนส่วนใหญ่มีพัฒนาการที่ดีขึ้นตามลำดับจน เห็นได้ชัด ในด้านการส่งงานมีการส่งงานช้าบ้าง แต่ส่วนใหญ่ักเรียนปฏิบัติได้ดีขึ้นเพราะผู้เรียนมี ความแตกต่างกันในเรื่องของความพร้อมและสติปัญญา ด้านการทำงานนักเรียนมีระเบียบวินัยมาก ขึ้นส่วนใหญ่จะทำงานสะอาดเรียบร้อยดีขึ้นมากกว่าเดิม

พฤติกรรมด้านสมาธิ ในระยะแรกนักเรียนยังคุยและเล่นกันอยู่ เมื่อผู้วิจัยได้นำกิจกรรม การเรียนการสอนมาใช้ นักเรียนมีการพัฒนาที่ดีขึ้นตามลำดับส่วน ในด้านการซักถามเมื่อมีข้อสงสัย นักเรียนกล้าแสดงออกมากขึ้นเนื่องจากผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงออกเช่นการแสดง บทบาทสมมติและการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน นักเรียนจึงกล้าถามและแสดงความคิดเห็น รู้จัก การมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือครูและเพื่อนเพิ่มมากขึ้นตลอดจนมีทักษะในการนำเสนอผลงาน ได้คล่องแคล่วกว่าเดิมและมีความสุขสนุกสนานในการเรียนที่ดีขึ้นตามลำดับ

พฤติกรรมด้านปัญญา ในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้กระตุ้นให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเกิดความสุขสนุกสนานสามารถตอบคำถาม กล้าแสดงความคิดเห็น ตลอดจน การนำเสนอผลงานของตนด้วยความภาคภูมิใจและผู้เรียนส่วนใหญ่ตอบคำถามได้ สามารถสรุปผัง ความคิดได้ ตั้งใจและความพยายามในการทำงาน หลังการทดสอบมีผลสัมฤทธิ์เป็นที่น่าพอใจ ผลจากการวิจัยพบว่านักเรียนมีพฤติกรรมส่วนใหญ่เป็นไปในทางบวก ผู้เรียนมีระเบียบวินัย มีความ รับผิดชอบ ตั้งใจทำงานเป็นระบบ ระเบียบ เรียบร้อยมากยิ่งขึ้น มีความกระตือรือร้นในการ ปฏิบัติงาน ช่วยเหลือเพื่อนและกล้าแสดงออก

.....